

Семінари як складова гендерного партисипативного аудиту

Обґрунтування проведення семінарів: виконання рекомендованих вправ в межах семінарів гендерного аудиту дає уявлення про знання і розуміння учасниками гендерної проблематики, виступає інструментом гендерної просвіти, сприяє розвінчуванню стереотипів, зменшенню упередженого ставлення чоловіків до жінок і навпаки, підвищенню рівня організаційної культури, покращенню ефективності навчання/роботи у закладі.

Рекомендовані вправи:

Вправа № 1. «**Знання і розуміння гендерних питань**».

Мета: залучення учасників/учасниць до процесу обговорення та аналізу свого досвіду і знань щодо гендерних питань.

Хід вправи:

1. Тренер напередодні готує картки із зазначенням гендерних понять (одна картка – одне поняття).
2. Учасники/учасниці об'єднуються у мікрогрупи.
3. Кожній мікрогрупі дістається картка з певним поняттям. Група спільними зусиллями дає визначення отриманому поняттю.
4. Кожна група по черзі презентує на широкий загальний розуміння отриманого поняття.
5. Тренер/тренерка, інші учасники/учасниці вносять свої доповнення, уточнення та коментарі.

Рекомендовані поняття: стать, гендер, сексизм, гендерна дискримінація, гендерна рівність, рівні права і рівні можливості, гендерна чутливість.

Вправа № 2. «**Гендерне маркування праці/способу життя**»

Мета: виявлення поширених стереотипів щодо біологічних та гендерних відмінностей між чоловіками та жінками; розвінчування гендерних стереотипів.

Хід вправи:

1. Тренер прикріплює великі картки «чоловік» і «жінка» на фліпчарті на відстані одна від одної; у себе залишає маленькі картки, на яких зазначені різні ролі, ознаки та види діяльності людини.
2. За командою «Почали!» тренер зачитує зміст маленьких карток, а учасники/учасниці по черзі визначають, кому саме належить зазначена роль/ознака/вид діяльності. Тренер/тренерка розташовує маленькі картки у

стовпчик, що належить, відповідно, «чоловікові», або «жінці» на фліпчарті.
Важливо робити вправу швидко, щоб учасники/учасниці відреагували підсвідомо.

3. Обговорення розташування карток: «Чи всі згодні?».
4. Тренер/тренерка знімає картки і просить групу виконати вправу ще раз, але цього разу розмістити картки у стовпчик, який належить «чоловікові» або «жінці», з урахуванням **фізичної** можливості до цього з боку чоловіка та/або жінки.
5. Тренер/тренерка підводить групу до висновку, що гендер є історико-культурно-соціальним конструктом.

Перелік ролей, ознак та видів діяльності для даної вправи: вагітність, шлюб, краса, спорт, рубання дров, догляд за хворими, сила, гроші, могутність, освіта, медсестра, годування груддю, хоче інтимних стосунків, просить про інтимні стосунки, працює на городі, церковна діяльність, релігія, лідерство, носити воду, робота, інтелігентність, безсилля/безпорадність, слабкість, прибирання, контроль, крадіжка, приготування їжі, прийняття рішень, обслуговування інших, влада, будівництво будинку, жорстокість, сімейні рішення, виховувати дітей, любов, лікар, водити авто.

Вправа 3. «Міфи і факти про чоловіків і жінок»

Мета: з'ясування достовірної інформації щодо гендерних особливостей жінок і чоловіків.

Хід вправи:

1. Тренер/тренерка зачитує твердження щодо чоловіків та жінок.
Учасники/учасниці мають визначитись з власною позицією щодо проголошеного твердження - «Погоджуюсь», «Не погоджуюсь», «Не знаю».
Свою точку зору учасники/учасниці демонструють, шикуючись відносно тренера у відповідній стороні - зліва, справа та посередині.
2. Тренер/тренерка знайомить учасників з експертною думкою щодо зачитаних тверджень.
3. Тренер/тренерка підводить групу до висновку про те, що існує багато хибних уявлень щодо жінок та чоловіків та їхніх взаємовідносин. Важливо у своїх висновках спиратися на достовірну інформацію.

Твердження:

1. Чоловіки мають більший і важчий головний мозок від природи, тому вони інтелектуально більш розвинені, ніж жінки.

Вага та розмір головного мозку не є визначальними у інтелектуальних здібностях. Чоловіки і жінки можуть мати різні типи мислення та інтелектуальні здібності. Дівчата зазвичай вчаться більш успішно та старанно, що доводить їхні високі інтелектуальні здібності.

2. Усі чоловіки – полігамні.

До цього висновку чоловіків часто підштовхує культура, що визнає популярність чоловіка через його досвід як «мачо» ((ісп. *macho* — буквально «самець»)).

3. Чоловік і жінка – істоти з різних планет.

Між чоловіком і жінкою, які живуть у однакових історико-соціо-культурних умовах, відмінностей не більше, ніж на 10%.

4. Відмінності між чоловіками і жінками є природно обумовленими. Як писав З.Фрейд, “Анатомія – це доля”.

3 позицій гендеру – відмінності між чоловіками і жінками в більшій мірі є наслідком виховання, соціалізації та впливу культури.

5. Чоловіки менш емоційні.

Чоловіків традиційно виховують менш емоційними. Таке пригнічення емоцій є шкідливим для здоров’я. Ранні інфаркти та інсульти у чоловіків є наслідками стереотипу про “чоловічу нечутливість”.

6. Жінки від природи мають потребу у створенні сім’ї та народженні дітей, в той час як чоловікам це непотрібно.

Цікава статистика: шлюб додає середньостатистичному європейському чоловікові 1,7 років життя, але забирає 1,4 роки життя у середньостатистичної європейської жінки. 1 рік, проведений татом в декретній відпустці, додає йому 3 роки життя. Тож, для кого шлюб та народження дитини є більш потрібними?

Гендерне спортивне орієнтування є рекомендованим окремим заходом (в межах семінарів гендерного партисипативного аудиту). Інструкція до організації та проведення додається.